

קוֹנְטְרָס

אֶל תְּעַצְבֵּן אוֹתִי

בוֹ יבָאֵר מִמַּעַלְת מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְאִיךָ שָׂאִי אֶפְשָׁר
לְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי הַמְּדָה הַיְקָרָה שֶׁל סְבָלָנוֹת,
וַיַּעֲוֹרֵר וַיַּחֲזִיק אֶת הָאָדָם שֶׁיִּבְרַח מִהַמְּדָה הַרְעָה שֶׁל
פֶּעַם וַרְצִיחָה, וַיִּקְנֶה לְעַצְמוֹ מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וַיִּבְרַח
תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרִי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרִי תִלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִיס לִיה

רַבִּי נֵתָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֵלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוהרא"ש נ"י אָמר: עֵקֶר הַנְּסִיוֹן בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הַפְּעֵס
וְהַעֲצָבָנוּת; כִּי טָבַע הָאָדָם שְׁנַמְשֵׁךְ תָּמִיד אַחַר הַפְּעֵס,
וְכָל דְּבַר קָטָן שְׁעוֹשִׁים נֶגֶד רְצוֹנוֹ — מְרַגִּזוֹ וּמַעֲצָבָנוֹ,
אֵךְ עַל הָאָדָם לְהִתְרַחֵק מִכָּל מִינֵי פֵעַס וְעֲצָבָנוּת, וְלִקְנֹת
לְעֲצָמוֹ אֶת מֵדַת הַסְּבָלָנוּת; כִּי כְּשֶׁאָדָם רוֹכֵשׁ אֶת מֵדַת
הַסְּבָלָנוּת, אָזִי הוּא הַמְּאֻשֵּׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיִּים, כִּי בְּלִי
סְבָלָנוּת אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְעִבֹר אֶת זֶה
הָעוֹלָם. וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים רְגִילִים לוֹמְרִים: "אִם אֵין
רוֹצִים לְסָבֵל קִצָּת, אָזִי צְרִיכִים לְסָבֵל הַרְבֵּה"; כִּי
הַהִכָּרַח לְסָבֵל בְּחַיִּים, וְאֲסוּר לְהִתְעַצְבֵּן עַל שׁוּם דְּבַר.
וְרַבְּנוּ ז"ל כְּשֶׁהִיָּה יֶלֶד קָטָן, בְּשַׁעֲהַ שְׂאֵמוֹ סָרְקָה אֶת
שְׁעָרוֹתָיו, אֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כָּל תֵּינּוֹק צוֹרֵחַ מִחֲמַת כְּאָב,
אֵךְ הוּא סָפֵג וְסָבֵל. וְסִפֵּר בְּעַת גְּדֻלוֹתוֹ, שְׂמָאֵז כְּבָר הַבֵּיִן,
שֶׁהִהָכָרַח בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִיּוֹת סְבָלָן גָּדוֹל, וְלֹא לְהִתְרַגֵּז
עַל שׁוּם דְּבַר; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמִכְנִים דְּבָרִים אֵלּוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ,
וְאֵז יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרסב)

קונטרס
אל תעצבן אותי

א.

בני ובנותי היקרים! ראו לקנות לעצמכם את מדת הסבלנות, כי אין עוד מדה כל-כך נחוצה לאדם בחיי היום-יום כמו מדת הסבלנות, כי על כל אחד עובר בכל יום מה שעובר — צרות ויסורים ומרירות ודכאונות, ותכף-ומיד נופל בעצבים, ומוציא אותם על זולתו, ומסתכסך עמו, ומזה באות כל צרותיו; כי אם אדם היה מרגיל את עצמו במדה היקרה של סבלנות, והיה סובל את כל אשר בא עליו, ויודע שאין שום מציאות בלעדיו כלל, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אז היה יכול לעבור על הכל. כי באמת אמונה תלויה במדת הסבלנות, וכן סבלנות תלויה במדת האמונה הקדושה, כי המאמין האמתי שמאמין שדבר גדול

אל תעצבן אותי

ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא מהשגחת המאציל
 העליון ברוך הוא יתברך שמו לעד, הוא אף פעם אינו
 מתעצבן על אף אחד, אלא רץ אל הקדוש-ברוך-הוא;
 לכן אני מאד מבקש, בני ובנותי היקרים, תשתדלו
 מאד לא לכעס, כי כל הכועס כל מיני גיהנום שולטים
 בו (נדרים כב.), שמרגיש את מרירות הגיהנום עוד בזה
 העולם, ולהפך מי שסבלן, מרגיש טעם גן-עדן עוד
 בחיים חיותו בזה העולם, כי הכל תלוי כפי מידת
 הסבלנות; ולכן, בני ובנותי היקרים, תכניסו את
 עצמכם באמונה פשוטה בו יתברך, ואל תתעצבנו
 משום ברירה שבעולם, אפלו שזולתכם מעצבן אתכם,
 תכניסו בדעתכם את מלים אלו: "אל תעצבן אותי",
 ותאמרו לעצמכם: החיים כל-כך קצרים לא כדאי
 להתעצבן מחמת שטיות, כי סוף כל סוף אנחנו
 צריכים לצאת מזה העולם, ולמה לנו להכנס בעצבים
 ובעצבות ובמרירות בגלל זולתנו?! יותר טוב לברח
 אל הקדוש-ברוך-הוא ולהאמין בו יתברך, ועל-ידי-זה
 תחיו חיים מאשרים; כי אין עוד חיי אשר כמי שזוכה
 להגיע אל מדה יקרה זו של סבלנות, שסובל כל הבא
 עליו. ובפרט בבית כשהאשה מתפרצת — עקר העצה
 לשתק ולא לענות, וכן הדבר כשהבעל מתפרץ —
 עקר העצה לשתק ולא להשיב מנה אפים, וכמו-כן
 אם הילדים צועקים ומשתוללים וכועסים אסור לאבד

אֶת עֲצֻמְכֶם וּלְהַכּוֹתֶם עַל יְמִין וְעַל שְׂמֹאל בְּחֶמֶת זַעַם
כְּדִי לְהַשְׁתִּיקֶם, אֲלֹא צְרִיכִים לְהִתְאַזֵּר בְּסִבְלָנוֹת גְּדוּלָה
וּלְהַסְבִּיר לָהֶם מַה שְׁאַתֶּם רוֹצִים שִׁישְׁמְעוּ, וַיִּקְבְּלוּ
מִכֶּם בְּדֶרֶךְ שֶׁל סִבְלָנוֹת וְהַסְבְּרָה טוֹב יוֹתֵר מִשִּׁיקְבְּלוּ
בְּדֶרֶךְ אֱלִימוֹת וּפְרָאוֹת, הַפְּאוֹת וְצַעֲקוֹת וַיִּלְלוּ, כִּי זֶה
רַק יַעֲצֹבֵן אֶת הַיְלָדִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְלִכֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי
וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, תִּמְחַלּוּ כְּבוֹד לְכֻלָּם, וְתִתְחִילוּ דֶף חֲדָשׁ
בְּחַיֵּיכֶם וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לַעֲצֹבֵן אֶתְכֶם,
וְתִמְשִׁיכוּ אֶת עֲצֻמְכֶם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִרְגְּלוּ
עֲצֻמְכֶם לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שְׁאַתֶּם צְרִיכִים
תִּבְקְשׁוּ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאַמֶּת הוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה
וּמְהִירָה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדַבֵּר גְּדוּל וְקִטָּן
לֹא נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ אֲלֹא מֵהַמְּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן וְזֶה בְּרוּר.
וְלִכֵּן לָמָּה לָכֶם לְאַבֵּד אֶת הַבְּרִיאוֹת עַל-יְדֵי שְׁתּוּצִיאוֹ
אֶת עֲצֻבֵיכֶם עַל זוּלַתְכֶם, בְּשַׁעַה שְׁאַתֶּם יְכוּלִים לְקַנּוֹת
לַעֲצֻמְכֶם אֶת הַמְּדָה הַיְקָרָה שֶׁל סִבְלָנוֹת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד
מְדָה יְקָרָה מִזֹּו כְּמִי שְׁזוֹכָה לְדָם וְלִשְׁתֵּק וְלִסְבֹּל כָּל
הַבָּא עָלָיו, שְׂאֵז יַצְלִיחַ דַּרְכוֹ מְאֹד.

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בְּמִדַּת
הַסִּבְלָנוֹת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי מִדַּת

הסבלנות, כי על כל אחד עובר בזה העולם כל-כף הרבה צרות ויסורים הן מעצמו והן מאחרים, עד שאדם יכול להשתגע מרב צרות ויסורים, ובפרטיות כשמרגיזים אותו, אז הוא יוצא מכליו, וזה מכניס אותו בלחץ גדול מאד, אבל תכף-ומיד כשמרגיל עצמו במדת הסבלנות — אף אחד אינו יכול לו; ולכן ראו לקנות לעצמכם את מדת הסבלנות, שלא יעלה ביד אף אחד לעצבן אתכם. הן בבית תשתדלו מאד שלא יהיו בין הבעל והאשה מתחים, והאחד לא יכעיס את השני, וכן תראו לא לעצבן את הילדים וכן שהילדים לא ירגיזו אתכם. הכלל הוא שאסור להתעצבן מאף אחד, וצריך לקנות לעצמו את מדת הסבלנות. ואף שהמדה הזאת היא הכי קשה להשגה, כי טבע של אדם שהוא מתפוצץ מרב צער, ואין לו כח ועצבים לכלום, ובפרט כשנכנס בלחץ, שרוצים להרס אותו ברוחניות ובגשמיות, עקר העצה היא רק אמונה פשוטה בו יתברך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כל מה שהוא צריך יבקש מהקדוש-ברוך-הוא, ובאמת מי שמרגיל את עצמו ללכת בדרך ובצורה הזו — להיות רגיל לדבר רק אליו יתברך וכל מה שצריך הוא מבקש רק ממנו יתברך, אזי יצליח מאד בחייו, כי אין עוד דבר שנתן על ידו להגיע אל אמונה ברוחה

ומזככת וכן למדה היקרה של סבלנות כמו התפלה
 והבקשה והשיחה בינו לבין קונו, שמדבר אל הקדוש-
 ברוך-הוא כאשר ידבר איש אל רעהו כי יש לו אל מי
 לפנות בעת צרה, ויש לו אל מי לדבר בעת שמר וצר
 לו, כי על-פירב אלו שנכנסים בעצבים הוא רק
 מחמת שאין להם למי לספר את בעיתם כשהם
 נלחצים ונרגזים, כי היו רוצים מאד מאד להתחלק
 בבעיתם עם אחרים, ומחמת שאין להם עם מי לדבר,
 זה מעלה את חמתם, ומכניס בהם כעס וקפידות
 ומחלקת ומריבות, ומתפוצצים ומוציאים עצביהם על
 זולתם, וזה גורם להם אחר-כך כל-כך הרבה יסורים
 שאין להם מדת הצמצום. ולכן אם תרגילו את עצמכם
 לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא וכל מה שאתם צריכים
 תבקשו רק ממנו יתברך, אז לא תצטרכו לשיח ולספר
 לפני בשר ודם, אשר ממילא אינו יכול להבין אתכם,
 כי אדם שאינו יכול להבין את זולתו אזי מאשים
 אותו, וזה אשר מכניס אותו בלחצים גדולים, ומשם
 נובעים העצבים שאדם מוציאם על השני; ולכן
 הרגילו את עצמכם לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, וזה
 יבנה לכם את האמונה. ואל יהיה דבר זה נקל
 בעיניכם, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך
 כלל, והוא יתברך מחיה ומטהו ומקיים את כל הבריאה
 כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר הם עצם עצמיות חיות

אלקותו יתברך, אשר לא יכילהו הרעיון דבר זה, כי
 בשכל אנושי אי אפשר להבין את זאת, כי למעשה
 אדם רואה גשמיות, הוא רואה דומם, צומח, חי,
 מדבר, ונדמה לו שהכל מנתק, חס ושלום, ממנו
 יתברך, וכאלו הכל הולך ומתנהג לבד, וזה אשר
 מכניס בו דכאון פנימי, שמכרח להתפרץ בעצבים,
 אבל אם היה מתחזק באמונה פשוטה, ויודע אשר
 הכל לכל אלקות גמור הוא, כי כל מה שרואים
 ושומעים ומרגישים זה אלקות, אז היתה נכנסת בו
 סבלנות הכי גדולה, כי אין לך עוד מדת הסבלנות
 יותר גדולה מזו שמתחזק באמונה פשוטה בו יתברך,
 ועל-כן לא בחנם שהסמ"ך-מ"ם עובד מאד על אנשים
 להכניס בהם כפירות ואפיקורסות, שינתקו את עצמם
 מהקדוש-ברוך-הוא, כדי שיפלו בדכאון פנימי, ואחר-
 כך יתפרצו בעצבים הן בבית הבעל על האשה, או
 האשה על הבעל, ושניהם על הילדים והילדים
 עליהם, וכן על השכנים ועל הקרובים והרחוקים וכו',
 אבל בו ברגע שאדם מתחזק באמונה, אז אין לו
 עצבים על אף אחד. ולכן תראו להתחזק מאד מאד
 במדת האמונה הקדושה וכן הרגילו את עצמכם לדבר
 אל הקדוש-ברוך-הוא, ואל תסתכלו על שום בריה
 שבעולם, ודיקא על-ידי-זה תצליחו ברוחניות
 ובגשמיות.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזֵק אֶת עֲצָמְכֶם בַּמָּדָה
הַיְקָרָה שֶׁל סְבֻלָּנוֹת וַיִּשׁוּב הַדַּעַת, כִּי כָּל הַצָּרוֹת
וְהַבְּעִיּוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם הֵן מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ יִשׁוּב
הַדַּעַת וּמִזֶּה נוֹבֵעַ חֹסֶר סְבֻלָּנוֹתוֹ, עַד שֶׁנִּכְנָס בְּעֲצָבִים
וּבְלִחְצִים, וְזֶה הוֹרֵס לוֹ אֶת הַחַיִּים, אֶת הַבַּיִת, אֶת
הַבְּרִיאוֹת, אֶת הַשְּׁלוֹם וְאֶת כָּל הַצְּלָחַתוֹ, כִּי הַכַּעַס
וְהַרְצִיחָה שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּטֹבַע הָאָדָם הוֹרְסִים אֶת חַיָּו
לְגַמְרִי, לֹא-כֵן מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת סְבֻלָּן, וְעַל
כָּל דָּבָר שֶׁעוֹבֵר עָלָיו הוּא מְכַנִּיעַ אֶת רֹאשׁוֹ וּמְבַטֵּל אֶת
עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא יָכוֹל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי אָדָם
שֶׁהוֹלֵךְ עִם רֹאשׁ בְּקִיר אוֹ רֹאשׁ בְּרֹאשׁ עִם כָּל אֶחָד,
הָרִי זֶה נִכְנָס בְּעֲצָבִים גְּדוֹלִים, וְזֶה מְבִיא אוֹתוֹ
לְמַחְלֻקוֹת וּמְרִיבוֹת, עַד שֶׁנִּתְבַּלְבַּל לְגַמְרִי, וּכְבָר אֵינוֹ
יודֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת וְנִעְשָׂה לוֹ פִּי כַּמָּה וְכַמָּה יוֹתֵר מֵר
מֵאֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו. וְלָכֵן אִם אַתֶּם רוֹצִים לְחִיּוֹת חַיִּים
שְׂקֻטִים עֲרָבִים וּמְתַקִּים, עֲלִיכֶם לְבַטֵּל אֶת עֲצָמְכֶם
לְגַמְרִי לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ
אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחֲנִיָּה
וּמְהוּוּה וּמְקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר
קָטָן לֹא נִעְשָׂה אֶלָּא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, בְּרוּךְ
הוּא יִתְבָּרֵךְ שְׂמוֹ לַעֲד, וְעַל-כֵּן לָמָּה לָכֶם לְהַכְנִס

בעמות עם זולתכם או באלימות פיזית או מלולית? !
 אין צריכים לענות לאף אחד, אומרים לו: "כן, כן",
 ובזה נגמר הספור, ועושים מה שרוצים. וזה מפלל
 מדת הסבלנות, לא-כן מי שרק רוצה להסתכסך עם
 אחרים לבסוף כלם מעצבנים אותו, והוא מעצבן את
 אחרים וחזיו נעשים גהנום; ולכן, בני ובנותי היקרים,
 הרגילו את עצמכם לחיות עם מדת הסבלנות, ותברחו
 רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ותרגילו את עצמכם לדבר
 אליו יתברך באשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו,
 ותהיו שמחים ועליזים ותקבלו את פני כל אדם בסבר
 פנים יפות, אפלו שהוא משפיל אתכם ומבזה ומחרף
 ומגדף אתכם — תשתקו ואל תענו לו, כי אין צריכים
 לענות לכל חצוף ועז פנים. אם תלכו בצורה כזו, אף
 אחד לא יוכל לכם, אדרבה אתם תוכלו לכלם. ולכן,
 בני ובנותי היקרים, ראו לקנות לעצמכם מדת
 הסבלנות אשר אין בחיים מדה יותר טובה כמדת
 הסבלנות, כי על כל אחד עובר בזה העולם מרירות
 — הן מעצמו שלא הולך לו כמו שרוצה, והן מזולתו
 שעושה ההפך ממה שרוצה, והן מהחברה שהכל הולך
 לו כנגד, ודבר זה מעצבן אותו, עד שיש כל-כף הרבה
 בני-אדם שנפלו בעיני עצמם, אשר כל אחד מעצבן
 אותם, וכל דבר קטן שובר אותם. ולכן ראו לקחת
 עצמכם בידיכם, ותכניסו בעצמכם את הקדוש-ברוך-

אל תעצבן אותי

הוא, וזה יקנה לכם את מדת הסבלנות. וכלל זה תקנו לעצמכם: לא כל פעם צריכים להיות צודק, העקר הוא להיות חכם, והתנא הקדוש אומר (אבות, פרק ד'): 'סיג לחכמה שתיקה', ומי שרוצה לעשות סיג וגדר לחכמתו שלא תברח ולא תתבטל לו — שישתק. ובשביל זה אמרו חכמינו הקדושים (פסחים 10): 'כל הכולעס חכמתו מסתלקת ממנו', כי ברגע שאדם נכנס בכעס ובעצבים, הוא נעשה כשוטה עד טרוף הדעת ועד שמתאבד, רחמנא לצלן. ולכן ראו להיות חכמים ופקחים, ותשתקו על כל מה שעובר עליכם, ואז עולמכם תראו בחייכם, ותתענגו מרב זיו השכינה שתאיר עליכם; כי אי אפשר להגיע לשום מדרגה בזה העולם אלא על-ידי מדת הסבלנות; אשרי מי שקונה לעצמו את מדת הסבלנות, ואז טוב לו בזה ובבא!

.ד.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי מדת הסבלנות היא המדה הכי יקרה שאדם צריך להקנות לעצמו, כי טבע של האדם שנמשך לעצבים ומתעצבן על כל דבר, וזאת מחמת שאין עושים כמו שרוצה, או שאין מחיכים לו או אין נותנים לו את הכבוד שחפץ, או אינו מקבל מבקשו, אזי נכנס בעצבים ובזעם רב, ויש בני-אדם שכל-כך כועסים עד ששוכרים כלים וצועקים ומשתוללים, וזה הורס להם

את הבריאות. ולכן עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, שהמדה הכי יקרה לקנות בזה העולם זו מדת הסבלנות, לסבל כל מה שעובר עליו, ולא להתעצבן בשום פנים ואפן. ואף שאני יודע שזו המדה הכי קשה להגיע אליה, כי טבע של האדם שנמשך מאד לכעס ורציחה, עד שיש בני-אדם שכל-כך נכנסו בזה, וכל דבר קטן מעלה חמת זעמם, עד שכל בריאותם נהרסה ממש, ואין לכם עוד שטות יותר גדולה מזו, כי סוף כל סוף אדם צריך לצאת מזה העולם — או היום או מחר, או עוד שבוע או עוד חודש או עוד שנה, לבסוף אדם צריך לעזב את זה העולם, כי אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, ולכן למה לבלות את הימים הכי טובים שהקדוש-ברוך-הוא נותן לנו במריבות ובעצבים, בכעס וברציחה, במחלוקת ומרירות, בשעה שיכולים לחיות בנחת ובאהבה, ובדבקות הבורא יתברך שמו; ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, מה לפניכם, ראו להדביק את עצמכם בו יתברך, ותרגילו את עצמכם לדבר אליו יתברך, וכל מה שאתם צריכים תבקשו רק ממנו יתברך, כי הוא יתברך בעל-הבית של העולם, ואף שאני יודע שעדין אתם רחוקים מזה, עם כל זאת, הרגילו את עצמכם לבקש ולהתחנן ולהפציר ממנו יתברך, שיחוס וירחם עליכם, ויפתח את עיניכם, ותזכו לראות את השכינה; כי באמת אין

שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה וממהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ובכל דבר ודבר שם אלופו של עולם גנוז, רק צריכים לחפש אחריו יתברך, ואז מוצאים אותו, וברגע שאדם חזק באמונה שלמה, שאין בלעדיו יתברך כלל, אז הוא אף פעם אינו מתעצבן על אף אחד, כי יודע אשר בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם; ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, מה לפניכם, תפסיקו לריב ביניכם, ותשתדלו שתהיה ביניכם אהבה גדולה ושלוש והבנה הדדית, וכן שיהיה שלום ביניכם ובין ילדיכם, תחזקו ותעודדו ותשמחו אותם, וכן בין השכנים, למה לכם לריב ולהתעצבן אחד על השני בשעה שיכולים להסביר זה לזה בצורה יפה כל מבקשכם! ואם תצייתו אותי ותהיו סבלנים, אז תהיו הכי מאשרים בחייכם. ולכן בני ובנותי היקרים, ראו מה לפניכם, בשעה שהיצר יסית אתכם לכעס ורציחה ועצבים, תגידו לעצמכם "אל תעצבן אותי", ותמשיכו על עצמכם אמונה פשוטה בו יתברך על נעם חלקכם, על אשר נבראתם מזרע ישראל, ולא עשה אתכם כגויי הארצות, כי אתם קבלתם את התורה בהר סיני, ותשמרו את מצוותיו יתברך, ואז תהיו הכי מאשרים בחייכם.

ה.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! חוּסוּ עַל נַפְשְׁכֶם, וְתַפְסִיקוּ
כָּבֵר אֶת הַמְרִיבוֹת וְהַמְחַלְקֹת וְהוֹכוּחִים וְהַשְׁטִיּוֹת
שְׁלָכֶם, אֲשֶׁר אֵל מְאוּמָה לֹא יָבִיאוּ אֶתְכֶם, רַק יַעֲזֹרוּ
אֶת חַמְתְּכֶם וַיִּקְלְקְלוּ אֶת בְּרִיאֹתְכֶם, כִּי עִם מְחַלְקֹת
וּמְרִיבוֹת וּוְכּוּחִים אֵין מְגִיעִים אֵל שׁוֹם דְּבָר וְאֵל שׁוֹם
מָקוֹם, אֲדַרְבָּה עַל-יַדֵּי מְחַלְקֹת עוֹקְרִים עֲצָמִים מִהָעוֹלָם
הַזֶּה וּמִהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד, כִּי עַל-יַדֵּי שְׁנֹכְנָסִים
בְּמַחְלֹקֹת אוּ בּוֹכּוּחִים עַל-יַדֵּי-זֶה מִתְבַּלְבֵּלֹת הַדַּעַת
וְנִתְעַקֵּם הַלֵּב, וּכְבָר אֵין יְכוּלִים לְלַמַּד תּוֹרָה וְלִהְתַּפְּלִל
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִקְיָם אֶת הַמְצוּוֹת, כִּי בְזֵה שְׂאָדָם נִכְנָס
בְּמַחְלֹקֹת וּבְמְרִיבוֹת, עַל-יַדֵּי-זֶה נִתְמָרְרִים לוֹ הַחַיִּים
וְאֵל שׁוֹם דְּבָר אֵינוֹ מְגִיעַ, אֲלֵא כָּל אֶחָד עוֹמֵד עַל
דַּעְתּוֹ וְאֵינוֹ רוֹצֵה לְוַתֵּר, וּמֵה קוֹרָה לְבִסוּף רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן? שְׁנִשְׁבֵּר הַבַּיִת לְגַמְרִי, וְהַכֹּל נִתְהַפֵּךְ לְגִיּהֲנוּם מִר
מְאֹד. וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ לְקִנּוּת לְעֲצָמְכֶם
אֶת מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, לְסַבֵּל עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם,
וְתִהְיוּ וּתְרַנְּיִם זֶה לְזֶה, וְדִיקָא עַל-יַדֵּי-זֶה תְּרַגִּישׁוּ חַיִּים
חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם. כִּי עַל-יַדֵּי מִדַּת הַסְּבָלָנוּת מוֹנְעִים
מִעֲצָמִים כָּל מִינֵי וְכּוּחִים וּמְחַלְקֹת וּמְרִיבוֹת וְאֵי הַבְּנוֹת,
וְזוֹכִים לִהְיוֹת כְּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם אֶת בְּרַפְת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ; כִּי בְּאֻמַּת הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ טוֹב לְכָל

אחד. ועקר המניעה היא רק מצד המקבלים, שאין להם כלים לקבל בהם הטוב שהוא יתברך רוצה להשפיע, ומה הם הכלים? "שמחה", "סבלנות", "ותרנות" "אריכת אפים", "צדקה וחסד", וכשיש לאדם את הכלים האלו, אז כלם אוהבים אותו ומוצא חן למעלה אצלו יתברך, וכן מוצא חן למטה אצל הבריות, ונשפע עליו שפע רוחני ושפע גשמי גם יחד. וזכרו זאת היטב, בני ובנותי היקרים, כי זה עקר גדול בחיי היום-יום, ועל כל אחד עובר בזה העולם מה שעובר, זה עם עצמו וזה עם אשתו וזו עם בעלה, ושניהם מילדיהם, אשר על-ידי-זה שוברים את כל הכלים — כלי המחין וכלי המדות, וכבר אי אפשר לקבל את השפע האלקי — שפע רוחני ושפע גשמי; ועל-כן, בני ובנותי, היו פקחים והשלימו ביניכם, ותעשו חסד וצדקה אחד עם השני ותשתדלו להיות לעזר אחד לזולתו, ואז תראו שכל חייכם ישתנו לגמרי מהקצה אל הקצה. וזכרו זאת היטב, אשר אי אפשר לעבר את זה העולם בלי מדת הסבלנות, ואין להתעצבן על שום דבר בעולם, כי הפעם והקפידות והעצבנות הורסים את האדם לגמרי, וכן הורסים את חיי המשפחה, ואת חיי הקהלה, ולכן אשרי מי שמרגיל עצמו להגיע אל המדה היקרה של סבלנות, אשר אין מדה טובה הימנה.

ו.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְבָנוֹת אֶת בֵּיתְכֶם עִם הַבְּנֵה הַדְּדִית, וְתִשְׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מְאֹד מְאֹד מִכַּעַס וּקְפִידוֹת, מִחֻלְקֵת וּמְרִיבוֹת, וּכְוָחִים וְאֵי הַבְּנוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת אֲשֶׁר אֵי אֲפֹשֶׁר לְהִנְהִיג בַּיִת, אֲלֹא עַל-יְדֵי מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת וְהַוְתָּרְנוֹת, וּכְכֹל שְׂאֵדָם סְבָלָן וּוְתָרָן יוֹתֵר גָּדוֹל, כְּמוֹ-כֵן יִצְלִיחַ עִם אֲנָשִׁים בְּכָל־לֵיאוֹת, וְכֵן יִצְלִיחַ בַּפְּרָטִיּוֹת בְּשָׁלוֹם-בַּיִת. וּבַפְּרוֹשׁ אָמְרוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֻכּוֹת סד): כָּשֶׁם שֶׁפָּרְצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים כֶּף דַּעוֹתֵיהֶן שׁוֹנוֹת; אֵי אֲפֹשֶׁר בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפֵּן לְהִסְתַּדֵּר הֵן בְּבֵיתוֹ עִם אִשְׁתּוֹ וְהֵן הָאִשָּׁה עִם בַּעְלָהּ וְהֵן בַּחוּץ עִם אֲנָשִׁים, אֲלֹא כִּשֶׁהוּא מוֹתֵר וְסוֹבֵל עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מֵהֶם, וּמוֹרִיד אֶת רֹאשׁוֹ וְאִינוֹ עוֹנָה. וְלָכֵן רְאוּ לְהִכְנִיס בְּכֶם אֶת הַמְּדָה הַיְקָרָה הַזֹּאת שֶׁל סְבָלָנוֹת וְלֹא לְהִתְעַצְבֵּן, וְאִז תּוֹכְלוּ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּבֵיתְכֶם וּבַחוּץ.

ז.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהִצְלִיחַ עִם יְלָדֵיכֶם בְּחֻנוֹכֶם וּבְגִדוּלָם, עֲלֵיכֶם לְקַנּוֹת לְעֲצֻמְכֶם אֶת מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, כִּי טָבַע שֶׁל יְלָדִים שֶׁהֵם שׁוֹכְבִים וְרוֹצִים תָּמִיד לְנִסּוֹת אֶת עֲצָבֵי הַהוֹרִים, וְעַל-כֵּן הֵם

מִתְמַרְדִּים תָּמִיד וּמְצַעְרִים וּמְקַצִּיפִים אוֹתָם, כִּדִּי לְרֹאוֹת אִם יֵאבְדוּ אֶת עֲצֻבֵיהֶם, וַיִּתְחִילוּ לְהִתְרַגֵּז עֲלֵיהֶם, וּבֹו בְּרַגַע שֶׁהַהוֹרִים מְאֻבְדִּים סְבָלְנוֹתָם, וּמִתְחִילִים לְצַעֵק וּלְהַשְׁתּוֹלֵל עַל הַיְלָדִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן לְהַכּוֹתָם וּלְהַרְבִּיץָם, כִּכָּר אֲבָדוּ אֶת הַשְּׁלִיטָה עֲלֵיהֶם; כִּי בְּאַמַּת כְּתִיב (מְשָׁלִי כב, ו): "חֲנֹךְ לִנְעַר עַל-פִּי דִרְכוֹ גַם כִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר מִמֶּנּוּ", בְּעוֹדוֹ נֶעַר קָטָן כִּדְאִי לְחַנְכוֹ בְּסִבְלָנוֹת גְּדוֹלָה, וְרַק לְהַסְבִּיר לוֹ, כִּי בְּדֶרֶךְ הַסִּבֵּר פּוֹעֲלִים הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עִם צְעָקוֹת וְהַכָּאוֹת; וְלִכֵּן רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַסִּבְלָנוֹת עִם יְלָדֵיכֶם, וְאִז דִּיקָא תִצְלִיחוּ עִמָּהֶם תָּמִיד; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁקּוֹנֶה לְעַצְמוֹ אֶת מִדַּת הַסִּבְלָנוֹת וְהוּא סְבָלָן בְּבֵיתוֹ עִם יְלָדָיו, שְׂאִז יִזְכֶּה לִיְלָדִים בְּרִיאִים בְּשִׁכְלָם וּבִדְעוּתָם וּבְחַוְשָׁם וַיִּתְפַּתְחוּ הַיֵּטֵב, וַיְרֹוּה רַב נַחַת מֵהֶם בְּזֶה וּבְכָא.

תַּפְּלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה

מִהַסְפֵּר הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא

"לְקוֹיִטֵי-תַפְּלוֹת"

תַּפְּלָה קמ"א

הַמְדַבֵּרַת מַגְנוֹת הַכַּעַס, וְהַמְחַלֶּקֶת וּמִמְעֵלַת הַתַּפְּלָה אֱלֹו יִתְבַּרֵּךְ
וְלֵהִיּוֹת בְּשָׁלוֹם עִם כָּלֶם

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רַחֵם עָלַי וְהַצִּילֵנִי מִרִיב וּמִחֻלְקַת
כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת לְבָבִי שֶׁבְּאַמַּת אֵינִי חָפִין

בְּשׁוֹם מַחְלֶקֶת כָּלֵל כִּי מִי אָנֹכִי שְׂיֵהִיָּה לִי מַחְלֶקֶת
עִם שׁוֹם אָדָם בְּעוֹלָם. כִּי כָּלֵם טוֹבִים מִמֶּנִּי בְּלִי
שְׁעוֹר. אִךְ אַתָּה יוֹדֵעַ עֵצֶם הַמַּחְלֶקֶת שְׁנַת־רֶבֶה
בְּעוֹלָם עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ מִי שְׁחַפֵּן בְּשָׁלוֹם בְּאַמֶּת
הֵם חוֹלְקִים עָלָיו. כִּמוֹ שְׂכַת־טוֹב: "אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי
אֲדַבֵּר, הִמָּה לְמַלְחָמָה". וְאַתָּה יוֹדֵעַ מַה שְׁגוֹרֵם
הַמַּחְלֶקֶת בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, כִּי גַם בְּלֹא זֶה קָשָׁה
מְאֹד לְהוֹצִיא הַדְּבוּר שֶׁל הַתְּפִלָּה, וְנוֹסֵף לָזֶה כִּמָּה
מְעַכָּב הַמַּחְלֶקֶת אֶת הַדְּבוּרִים שֶׁל הַתְּפִלָּה. וְעַתָּה
מַה נַּעֲשֶׂה אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, אִיךְ לִזְקֹחֵן הַדְּבוּר
לְהַתְּפִלָּל לְפָנֶיךָ, מֵאַחַר שְׁנַת־רֶבֶה הַמַּחְלֶקֶת כָּל כֶּךָ
בְּעוֹלָם כִּי כָּל הָעוֹלָם מְלֵא מַחְלֶקֶת, "וְלִיּוֹצֵא וְלִבֵּא
אִין שָׁלוֹם", רַחֵם עָלַי מְלֵא רַחֲמִים, הוֹרְנִי וְלִמְדֵנִי
אִיךְ לְהַתְּנַהֵג עִם כָּל הָעוֹלָם בְּאִפֶּן שְׁלֵא יִהְיֶה שׁוֹם
מַחְלֶקֶת רַק שָׁלוֹם וְאַמֶּת (אַמֶּתִּי).

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מְלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שְׁלוֹ,
עֲשֵׂה אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
וּבְנִפְלְאוֹתֶיךָ הַנוֹרָאוֹת, בְּאִפֶּן שְׁתִּבְטַל כָּל מִינֵי
מַחְלֶקֶת מִן הָעוֹלָם, וְתִמְשִׁיךְ שָׁלוֹם גָּדוֹל וְנִפְלֵא

בְּעוֹלָם, בְּאִפֶּן שְׂיֵצֵא הַדְּבָר מִהַגְּלוּת, וְתִפְתַּח אֶת
 פִּינוּ תְּמִיד, וְנִזְכֶּה לְדַבֵּר דְּבוּרִים טוֹבִים קְדוּשִׁים
 הַרְבֵּה לְפָנֶיךָ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה יוֹמָם וְלַיְלָה. "אֲדַנִּי
 שְׁפָתַי תִּפְתַּח, וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתֶךָ. יִמְלֵא פִי תְהִלָּתֶךָ,
 כָּל הַיּוֹם תִּפְאֲרֶתֶךָ. תְּהִלַּת יְהוָה יִדְבֵּר פִּי, וַיִּבְרַךְ
 כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד". רַחֵם עָלַי לְמַעַן
 שְׂמֶךָ, וְזַכֵּנִי מֵעַתָּה לְשָׁמֵר אֶת הַדְּבָר וְהַשִּׁיחָה
 שְׁלֵא אֲדַבֵּר שׁוֹם דְּבָר וְשׁוֹם שִׁיחָה שְׂאִינָה
 כְּרָצוֹנְךָ חֵם וְשָׁלוֹם. כִּי אַתָּה "יוֹצֵר הָרִים וּבִרָא
 רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שָׁחוֹ". וְאַפְלוּ שִׁיחָה קִלָּה
 שְׂבִין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ אַתָּה מַגִּיד לְאָדָם בְּשַׁעַת הַדִּין.
 אוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַדִּין אוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַתּוֹכַחָה. רַחֵם
 עָלַי מֵעַתָּה לְמַעַן שְׂמֶךָ, וְשְׂמֵרְנִי וְהַצִּילְנִי מִשִּׁיחָה
 וְדְבָר שְׂאִינָה כְּרָצוֹנְךָ, וּסְלַח וּמַחֵל וּכְפֹר לִי עַל
 כָּל הַפְּגָמִים שְׂפָגְמָתִי בְּהַדְּבָר וְהַשִּׁיחָה מִיּוֹם
 הַיּוֹתִי עַד הַנָּה, וְתִמְלֵא כָּל הַשְּׂמוֹת שְׂפָגְמָתִי
 בְּשִׂמְךָ הַגָּדוֹל. "שִׁיתָה יְהוָה שְׂמֶרָה לְפִי, נִצְרָה עַל
 דַּל שְׁפָתַי". וְהָיָה עִם פִּי בְשַׁעַת הַטִּיפִי וְעִם יָדַי
 בְּעַת מַעֲבָדִי. "שְׂמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילְנִי, אֵל אֲבוֹשׁ כִּי
 חִסִּיתִי בְךָ". וְעֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי שְׂאִזְכֶּה לְקוֹם מִצֹּת

(עשה) של "ואהבת לרעך כמוך" באמת בכל
 לבבי ונפשי ומאדי, שאזכה לאהוב את כל אחד
 מישראל בנפשי ומאדי בכל לבבי באמת. ובפרט
 בכל יום ויום קדם התפלה תזכני לקבל עלי מצות
 עשה זאת באמת בשלמות פרצונך הטוב, באפן
 שאזכה על ידי זה לדבר דבורי התפלה לפניך
 בשלמות בכונה גדולה באמת. ותהיה תפילתי
 לנחת ולרצון לפני כסא כבודך, ותעלה ותנשא
 להיות פתח לראשך. ויקים מהרה מקרא שכתוב:
 "שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביה. יהי שלום
 בחילך שלוח בארמנותיך. למען אחי ורעי
 אדברה נא שלום בך. למען בית יהוה אלהינו
 אבקשה טוב לך. שלום רב לאוהבי תורתך ואין
 למנו מכשול. וכל בניך למודי יהוה ורב שלום
 בניך. וראה בנים לבניך שלום על ישראל. יהוה
 עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום". עושה
 שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל
 ישראל ואמרו אמן:

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!